



Peerstøtte - erfaringsbaseret hjælpekunst



Frits Anlefeldt

6. December 2022, RoSa konference

Karina Stjernegaard, Ph.d. studerende & Specialkonsulent med brugerbaggrund

Kontakt: kstje@regionsjaelland.dk / 93566193



Hvad er peerstøtte?

*“Støtte til forandring mod et bedre liv, som finder sted mellem to eller flere personer, der forbindes af **fælles erfaringer** i livet – I denne sammenhæng erfaringer med psykiske vanskeligheder, med livet som bruger af de offentlige tilbud og med recovery”*

Socialstyrelsen (2014) *Peer-støtte i Danmark – et foreløbigt overblik*

Ok... hvad var plan B igen?





Støtte brugere i recovery

(inspireret af bruger-bevægelserne i 60'erne og 70'erne)

Positiv indflydelse på håb, empowerment, livskvalitet (Bellamy et al, 2017), oplevelse af kontrol og evne til at ændre eget liv, egenomsorg og tilhørsforhold i lokalsamfundet (Davidson et al, 2012)

Ofte samtalebaseret – ofte ifm. meningsfulde aktiviteter

P
e
e
r
s
t
ø
t
t
e

Understøtte en recovery-orienteret praksis

En recovery-orienteret og personrettet praksis (Byrne et al, 2022B)

Indefraperspektiv

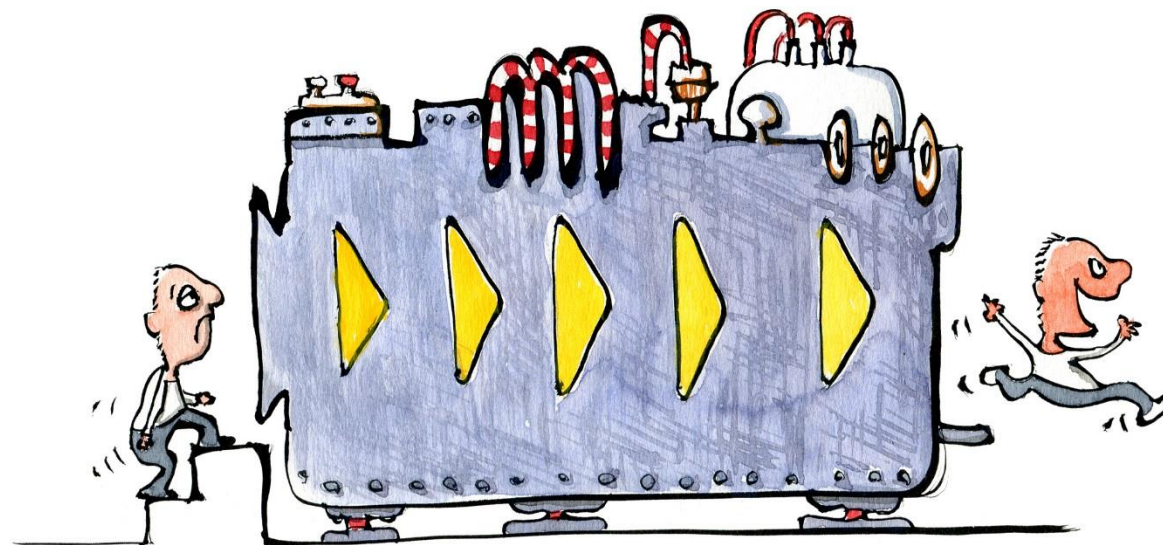
Stille sig undrende overfor aktuel praksis

Afstigmatisering

Mekanismerne i peerstøtte

1. Brugen af levede erfaringer
2. Gensidig forståelse
3. Recovery-fokuseret
4. Ikke-rådgivende
5. Ressourcefokuseret
6. Brobyggende
7. Fokus på udvikling

Stjernegaard & Villesen (2020)



By Frits Ahlefeldt

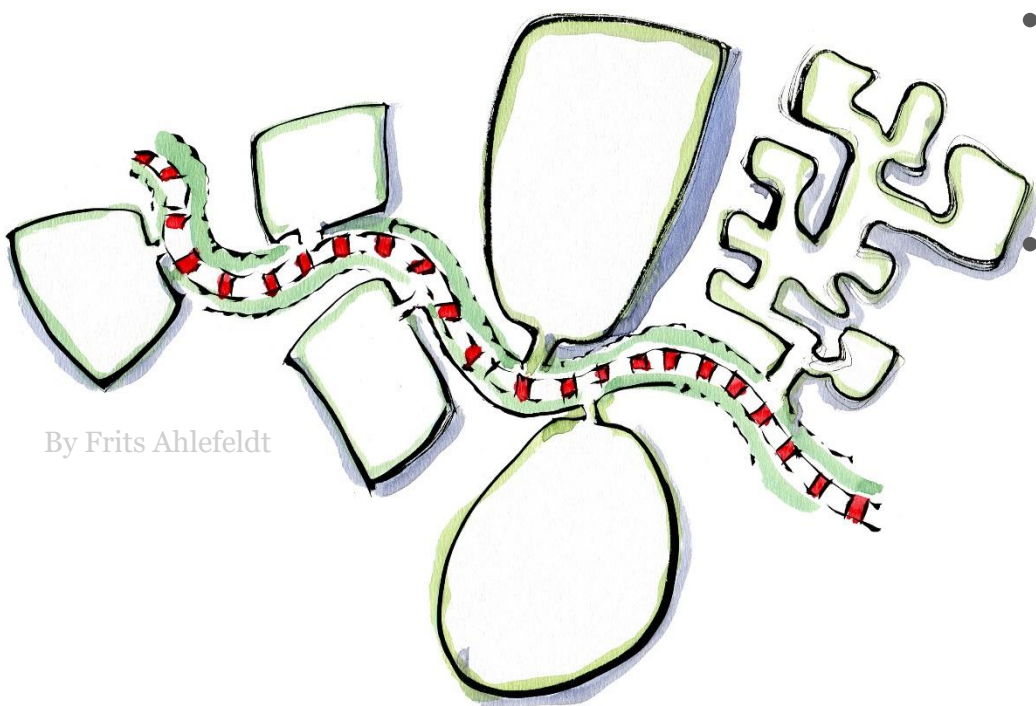
1. Brugen af levede erfaringer

- Den centrale mekanisme
- Eksplicit: f.eks. ved at **dele erfaringer** med vendepunkter eller følelser
- Implicit: trækker på sine erfaringer med, hvad der f.eks. virkede og ikke virkede i deres egen behandling

2. Gensidig forståelse

- Umiddelbar forståelse for det, brugere kan opleve. Selvom peermedarbejderens og brugerens erfaringer aldrig er ens, vil oplevelser som stigmatisering, forvirring, angst, håbløshedsfølelse, ensomhed og social isolation ofte vække genklang.





By Frits Ahlefeldt

3. Recovery fokuseret

- Inspirere til **håb** f.eks. gennem positiv selvafsløring, ved at agere rollemodel i forhold til en gemmelevet recovery-proces samt ved at understøtte brugerens empowerment.
- Peermedarbejderen er et levende billede på, at recovery er muligt i kollegafællesskabet.

4. Ikke-rådgivende

- Indtager ikke en specialistfunktion.
- Fokus er på **gensidig erfaringsudveksling** og undersøgelse af forskellige perspektiver og handlemuligheder.

5. Ressource fokuseret

- Fokus på at se *handlemuligheder* og *ressourcer*, uanset hvor svær en situation brugeren befinder sig i.
- Se og fremhæve de *små sejre* og *fremskridt* i brugerens recovery.

6. Brobyggende

- Bygge bro mellem *brugeren* og *hjælpesystemer*
- Bygge bro til *lokalsamfundet/hverdagslivet*



By Frits Ahlefeldt

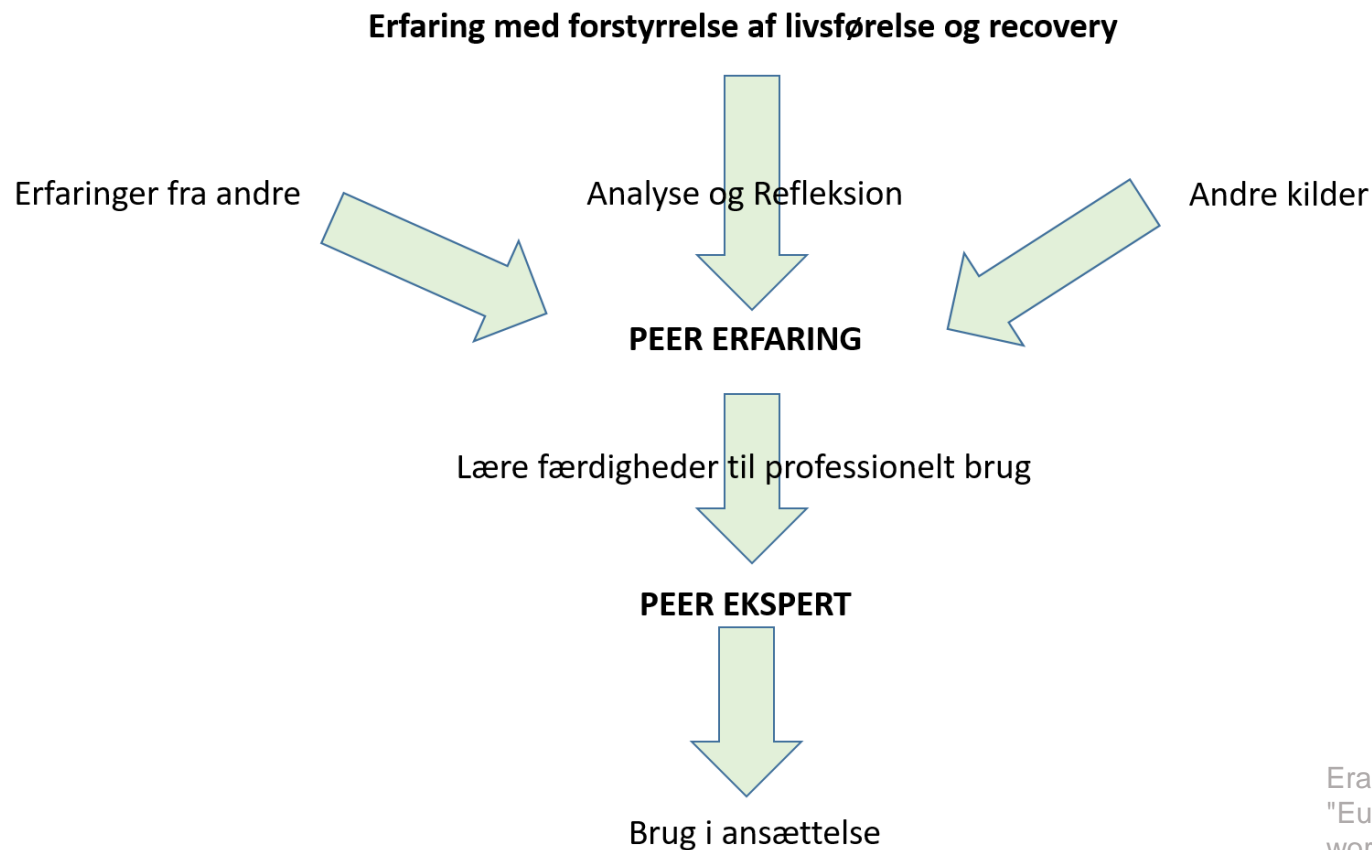


By Frits Ahlefeldt

7. Fokus på udvikling

- Peermedarbejderen kan betragtes som en *rejsemakker*, hvor begge lærer nye færdigheder, udvikler ressourcer og arbejder med udfordringer med det formål at se nye muligheder og løsninger.

Fra erfaring til peeransættelse...





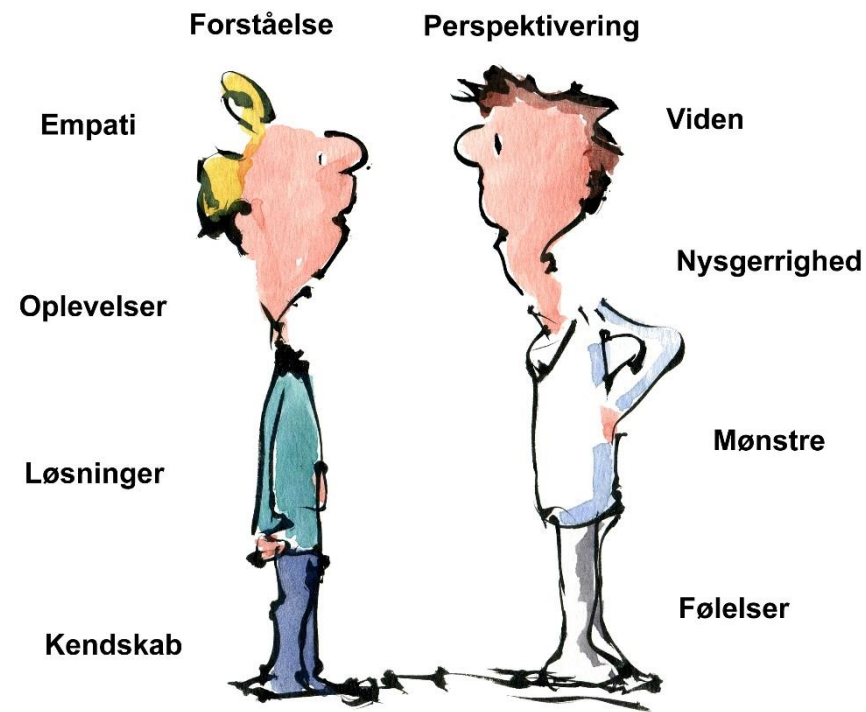
***” “Peer support is about being an expert
in not being an expert
and that takes a lot of expertise.”***

(Repper et al., 2013, s. 8)

Der er påvist positiv effekt af peerstøtte

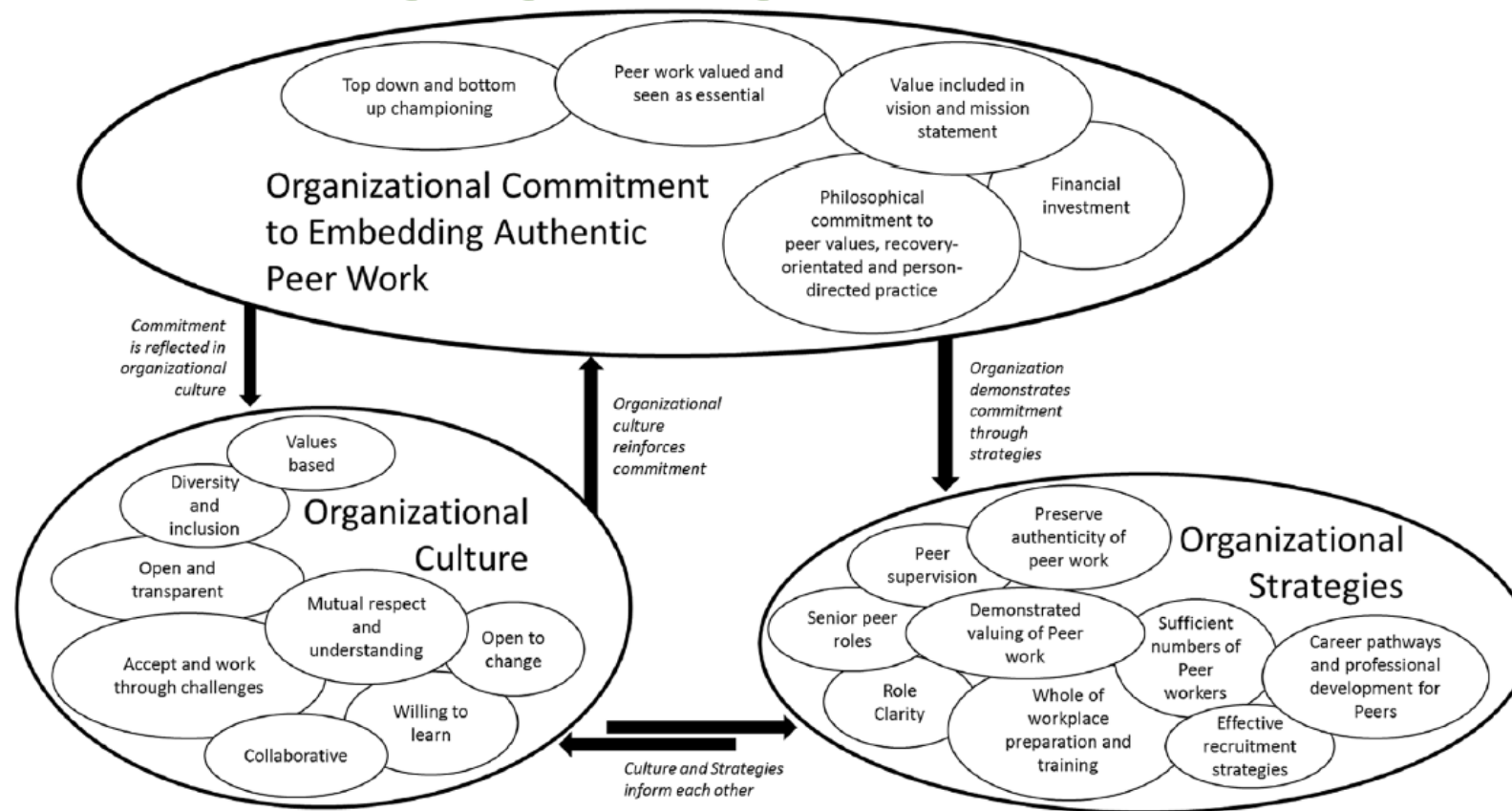
Men...

- Et **manglende organisatorisk engagement** kan nedsætte effekten af peerstøtte (Slade et al 2014)
- Peermedarbejdernes **levede erfaringer skal ses som et aktiv** for at arbejdet er meningsfuldt (Vandewalle et al, 2018)
- Peermedarbejderne skal have **tydelige arbejdsopgaver og ansvarsområder** for at peermedarbejderne trives og arbejder effektivt i den nye rolle (Debyser et al, 2019)



Dialog og perspektiver

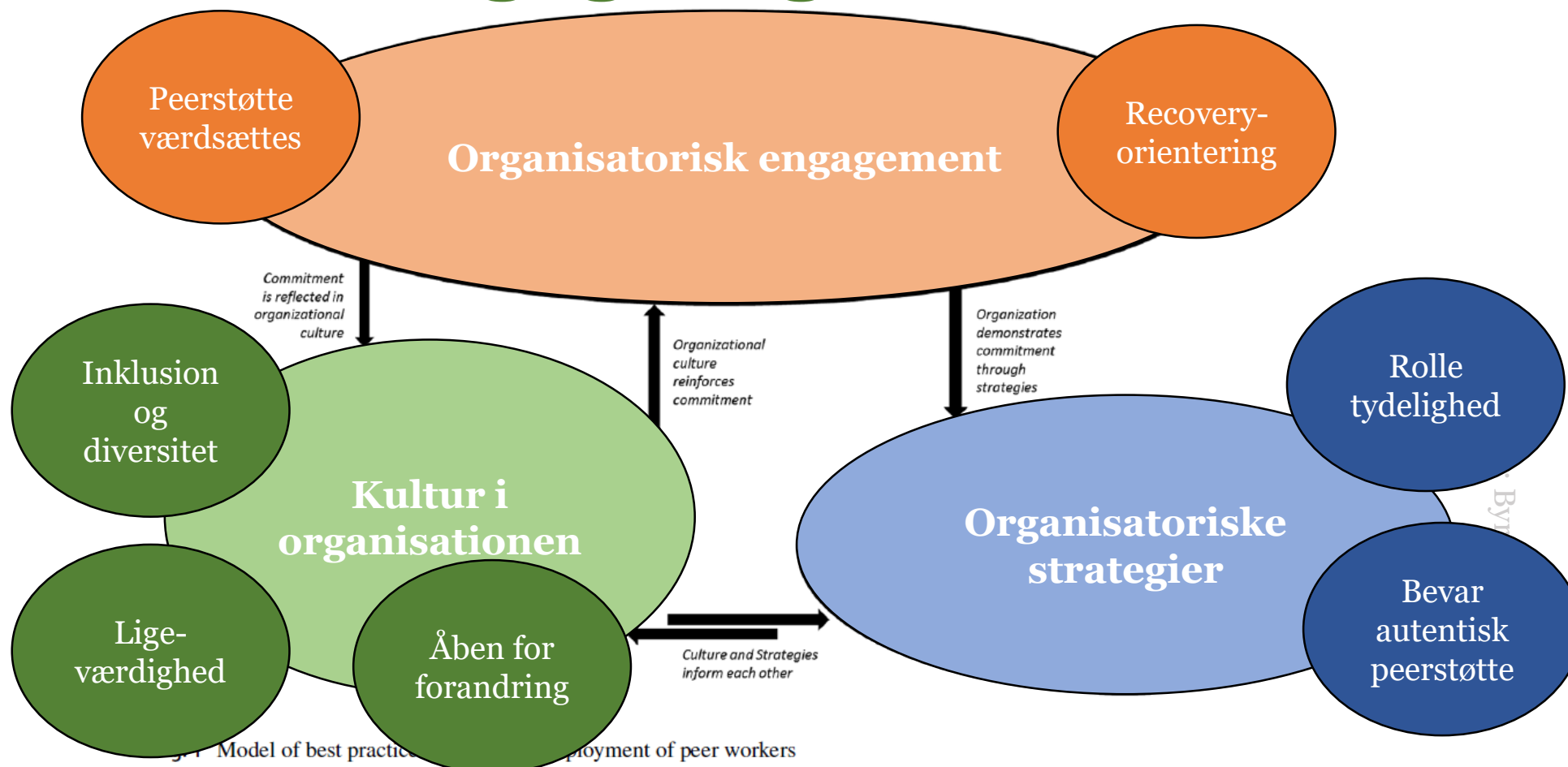
Best practice model for peerstøtte i tværfaglige organisationer



Kilde: Byrne et al 2022A

Fig. 1 Model of best practice for effective employment of peer workers

Best practice model for peerstøtte i tværfaglige organisationer





Vigtige opmærksomhedspunkter



By Frits Ahlefeldt

- **Stigmatisering** (både positiv og negativ) og bæredygtige ansættelser (peermedarbejdere ansættes ofte få timer, med lav løn)
- **Peerdrift** – Peermedarbejderen i en para-klinisk rolle (Gillard, 2019)
- **Faglig ensomhed**



Men har vi ikke alle erfaringer?

Bevægelsen mod en almengørelse af erfaringskompetencer – og at vi tager andre sider af os selv med på arbejde...

Peermedarbejdere kan facilitere en tryggere arbejdsplads ift. at andre medarbejdere åbne op om erfaringer overfor kollegaer og ledere (Byrne et al, 2022B).



By Frits Ahlefeldt

Brugere

I personale-
fællesskabet

Peerstøtte

Pårørende

...

Spørgsmål eller undren?

5 minutter ved bordene...



By Frits Ahlefeldt

Tak for jeres tid



Frits Ahlefeldt

Kontakt: kstje@regionsjaelland.dk / 93566193

Referencer:

- Bellamy, C., Schmutte, T., & Davidson, L. (2017). An update on the growing evidence base for peer support. *Mental Health and Social Inclusion*, 21(3), 161–167. <https://doi.org/10.1108/MHSI-03-2017-0014>
- Byrne, L., Roennfeldt, H., Wolf, J., Linfoot, A., Foglesong, D., Davidson, L., & Bellamy, C. (2022A). Effective Peer Employment Within Multidisciplinary Organizations: Model for Best Practice. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 49(2), 283–297. <https://doi.org/10.1007/s10488-021-01162-2>
- Byrne, L., Roennfeldt, H., Davidson, L., Miller, R., & Bellamy, C. (2022B). To Disclose or Not to Disclose? Peer Workers Impact on a Culture of Safe Disclosure for Mental Health Professionals With Lived Experience. *Psychological Services*, 19(1), 9–18. <https://doi.org/10.1037/ser0000555>
- Davidson, L., Bellamy, C., Guy, K., & Miller, R. (2012). Peer support among persons with severe mental illnesses: a review of evidence and experience. *World Psychiatry*, 11, 123–128.
- Debyser, B., Berben, K., Beeckman, D., Deproost, E., Van Hecke, A., & Verhaeghe, S. (2019). The transition from patient to mental health peer worker: A grounded theory approach. *International Journal of Mental Health Nursing*, 28(2), 560–571. <https://doi.org/10.1111/inm.12561>
- Erasmus+ (2021): European Profile for peer support workers. Læs om projektet her: <https://www.grone.de/erasmus-european-profile-for-peer-support-workers/>
- Gillard, S. (2019). Peer support in mental health services: where is the research taking us, and do we want to go there? *Journal of Mental Health*, 28(4), 341–344. <https://doi.org/10.1080/09638237.2019.1608935>
- Repper, J., Aldridge, B., Gilfoyle, S., Gillard, S., Perkins, R., & Rennison, J. (2013). Briefing: Peer Support Workers: Theory and Practice. *Centreformentalhealth.Org.Uk*, 1–16. http://www.centreformentalhealth.org.uk/pdfs/ImROC_peer_support_workers_theory_practice.pdf
- Socialstyrelsen. (2014). *Peer-støtte i Danmark – et foreløbigt overblik*. 1–81. <http://www.socialstyrelsen.dk/file/udsatte/sindslidende/kortlaegning-af-peer-stotte-i-danmark-samlet-overblik-1/view>
- Slade, M., Amering, M., Farkas, M., Hamilton, B., O'Hagan, M., Panther, G., Perkins, R., Shepherd, G., Tse, S., & Whitley, R. (2014). Uses and abuses of recovery: Implementing recovery-oriented practices in mental health systems. *World Psychiatry*, 13(1), 12–20. <https://doi.org/10.1002/wps.20084>
- Stjernegaard, K., & Villesen, B. (2020). Peerstøtte. In N. Buus, B. Askham, L. L. Berring, L. Hybholt, K. Stjernegaard, & E. S. Tønder (Eds.), *Psykiatrisk Sygepleje* (2. udgave, pp. 521–540).
- Vandewalle, J., Debyser, B., Beeckman, D., Vandecasteele, T., Deproost, E., Van Hecke, A., & Verhaeghe, S. (2018). Constructing a positive identity: A qualitative study of the driving forces of peer workers in mental health-care systems. *International Journal of Mental Health Nursing*, 27(1), 378–389. <https://doi.org/10.1111/inm.12332>